

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/березень 2016 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Іван КОВАЧ

КОЛИ В НОГАХ БОСИХ ТАК КОЛЕ ТРАВА... (Весняна балада)

Запекло вийшли трави з-під дерев
і лоскотом роздерся вирій в гук,
застигли зграї відьм, застиг і рев,
гнилий зламавсь об сонце ржавий лук...

Дитя заглянуло ізнов у вікно
й відбився від щирого болю весь жар, –
воно засміялось, п'янке воно,
як п'янкість троянд і криничних примар.

То ж чом не радіти, в собі ізгубитись,
збирати захлюплене світло в бровах?
То ж чом вже не радіти й птахам вертатись,
коли в ногах босих так коле трава?..

У номері:

- *Нове керівництво ОУЖ* ▶ стор. 2
- *Постанова н-р 1384 Ради СУР* ▶ стор. 3
- *Настав Великодній піст* ▶ стор. 4
- *Доля народу і доля мови* ▶ стор. 5
- *Ювілейний «бенкет» ідей* ▶ стор. 6
- *Світло і тепло Івана Дерди* ▶ стор. 7
- *І знову Березень...* ▶ стор. 8
- *У Ясах – 202 річниця Шевченка* ▶ стор. 9
- *Шевченко серед українців Банату* ▶ стор. 10
- *Артисти рушили в дорогу знов* ▶ стор. 11
- *Пані Марія Чінар-Жіга* ▶ стор. 12
- *З днем народження вітаємо Вас!* ▶ стор. 13
- *2016 рік – рік Івана Франка* ▶ стор. 14
- *Коли прилітають лелеки...* ▶ стор. 15
- *Симпозіум: «Українсько-румунські зв'язки»* ▶ стор. 16

Організація українських жінок Румунії при СУР обрала нове керівництво

11 березня 2016 року Організація українських жінок Румунії обрала собі нове керівництво. Конференція проходила у приміщенні Клузької повітової організації Союзу українців Румунії по вулиці Йоан Будай Деляну, №. 64.

Новий голова організації пані Ледія Співалюк, уродженка українського села Вишавська Долина повіту Марамуреш, була обрана на конференції одноголосно 30-ма присутніми делегатками.

На конференції були присутні Голова Союзу українців Румунії пан Микола-Мирослав Петрецький, почесний голова Союзу українців Румунії пан Степан Бучута, члени Союзу українців Румунії.

Новообраний комітет складається зі наступних:

Ледія Співалюк – Голова Організації українських жінок Румунії

Іляна Дан – заступник Голови

Штефанія Черненко – заступник Голови

Ярослава-Орися Колотило – заступник Голови

Бриндуша Песлар – заступник Голови

Марія Чубіка – секретар

Вероніка Бучута – скарбник

Міхасла Мікулайчук – член комітету

Клаудія Семенюк – член комітету

Анна Ганціг – член комітету

Марія Блаж – член комітету

Аліна Гріжак – член комітету

Наталія Боднарюк – член комітету

Віоріка Красюк – член комітету

Голова Жіночої організації Тіміської повітової організації СУР.

Комітет має представницю від кожної повітової організації Союзу українців Румунії.

Після завершення виборів була проведена благодійна акція. Делегатки та всі присутні на конференції зібрали певну суму грошей для допомоги нашій українці Сенуці Анні, матері 3-х дітей, яка хвора раком і знаходиться у лікарні міста Клуж-Напока.

Делегація з трьох представників з числа членів організації передала хворій зібрані гроші на покупку необхідних ліків. Благодійність є прикладом людяності і відповідальності наших жінок.

Наші українки роблять добру справу і дарують, що можуть, тому що знають, що всі ми заслуговуємо на шанс в житті. Щедрість – це те, що олюднеє нас, допомагає нам думати про труднощі нашого сусіда, тому що благодійність в цілому є ключем гуманізму кожного з нас.

Ірина-Люба ГОРВАТ,
Генеральний секретар СУР

В м. СІГЕТІ ВІДБУВВСЯ СИМПОЗИУМ НА ТЕМУ 8 БЕРЕЗНЯ – МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ЖІНКИ

8 Березня – Міжнародний день, присвячений жінці, матері, дочці, сестрі, бабусі. В українців він відзначається перед двома дуже значними днями – 9 і 10 Березнем, – коли виповнились 202 роки від дня народження українського генія Т. Г. Шевченка і 155 років від його смерті.

Якщо прочитати «План діяльності СУР на місяць березень», то побачимо, що одна третина заходів присвячена «Дню жінки», а дві третини святкуванню постаті Т. Г. Шевченка у всіх місцевостях, де проживають українці.

Але, щоб дійти до святкування Дня жінок, до їх рівних прав із мужчинами, багато жінок впродовж століть боролися за свої права. Доля жінок була важка – вони зазнавали багато кривд, не мали майже жодних прав.

По-релігійному причини нещасної долі жінок треба шукати у випадку нашої праматері Єви, адже саме Єва була причиною первородного гріха, наслідки якого були страшні.

Доля жінок покращилася після приходу Спасителя Ісуса Христа, тому що Пречиста Діва Марія удостоїлась стати Матір'ю Спасителя, Божого Сина, і це стало причиною кращої долі жіноцтва.

«Відколи Пречиста Діва Марія стала Божою Матір'ю, відтоді материнство є в правдиво християнських народів у великій почесі...» (О. Микола Вояковський. Травневі Проповіді на честь Пречистої Діви Марії).

Приближаючись до останніх століть, побачимо, як жінки боролися за свої права і як дійшлося до свята Дня жінки.

8 Березня пов'язане з протестом, на який вийшли жінки із текстильних фабрик Нью-Йорка (Америка) проти тяжких умов праці 1857 року.

У 1908 році 15.000 жінок продовжували вимагати короткої програми роботи (8 годин), кращої зарплати та права на голосування.

У 1909 році «День жінки» вперше був відзначений 28 лютого. Через рік на Конференції робітниць Копенгагена, на якій брали

участь 100 жінок із 17 країн, вони вирішили, щоб День жінки призначити на той самий день в усіх країнах. І тільки після I-ої світової війни було встановлено 8 Березня – День жінки у цілому світі (тут відзначилася Клара Цеткін). У Європі вперше було відсвятковане 8 Березня у Німеччині, Австрії і Данії (1911 року).

У Румунії в 1938 р., внаслідок Конституції Короля II-ого (1930-1940), жінки вперше дістають право на голосування. А вже у 1975 році було проклямовано офіційно на Всесвітній Організації Народів Міжнародний День Жінки. Відтоді у нашій країні організується День жінки. Більшістю наші жінки мають ті ж самі права з мужчинами.

Наші жінки гарні, працьовиті, здібні й добрі матері. Багато з них відзначаються своїм талантом в галузях, в яких працюють: вони письменниці, публіцисти, голови організацій СУР, відповідальні артистичних гуртків, лікарі, інженери, учителі і професори, землероби, політики.

І як я вже згадувала цього року, як ніколи, провід СУР організував відзначення Дня жінки у всіх місцевостях, де проживають українці.

Я брала участь разом із великим числом жінок на Симпозіумі «Роль української жінки у суспільстві» у місті Сігеті. Організований головою СУР Марамороської організації проф. Мирославом Петрецьким, Симпозіум пройшов на високому рівні. Присутній голова СУР Микола Петрецький і почесний голова СУР Степан Бучута обдарували жінок квітами, а музичний гурт «Червона калина» розважив усіх прекрасними українськими піснями.

Кажуть у Рівні – «Боже Вас поддержи і надалі». А 11 березня на Конференції Жіночої організації були заключені вибори комітету жінок Організації, на якій було обрано головою проф. Ледію Співалюк. Успіхів у праці!

учитель **Іляна ДАН,**
заступник голови Жіночої Організації СУР

Привітання Голови СУР Миколи-Мирослава Петрецького з нагоди Міжнародного Жіночого Дня

Міжнародний жіночий день – це свято, що символізує, насамперед, багатовікову боротьбу жінок за свої права, участь в житті суспільства на одному й тому ж рівні з чоловіками.

Завдяки їхній боротьбі, сьогодні важко назвати хочби одну сферу діяльності, де б не працювали жінки, адже неможливо уявити собі професію без їх усмішок, дбайливих рук і небайдужих жіночих сердець.

Мудрість, талановитість, постійне прагнення до самовдосконалення, невтомність, активна життєва позиція, що водночас поєднуються з красою, висвітлює сьогодні сучасну українську жінку.

Нехай Господь Бог дасть Вам, дорогі наші жінки, багато здоров'я для того, щоб Ваша присутність принесла всім нам багато приємних моментів, а кожен прожитий з Вами день нехай буде сповнений світлом і теплом, радісними і приємними сподіваннями, надіями.

Нехай довкола Вас панують чисті почуття і гармонія, розквітають духмяні квіти й звучить чарівна пісня, і не забувайте бути завжди усміхненими та сповненими яскравими надіями.

З пошаною,

Голова Союзу українців Румунії
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Союз українців Румунії

ПОСТАНОВА Ради СУР № 1384 з 12 березня 2016 року

На своєму черговому засіданні, яке відбулося 12 березня у Клужі-Напоці, Рада Союзу українців Румунії по пункту 7-му порядку денного, затвердженого статутним кворумом, обговорила інформування, представлене головою СУР паном МИКОЛОЮ-МИРОСЛАВОМ ПЕТРЕЦЬКИМ у зв'язку з антисурівськими діями пана ІВАНА МАРОЧКА.

На засідання був запрошений і п. ІВАН МАРОЧКО, який не відповів на запрошення і не виступив на свій захист.

Виступи та опії на засіданні Ради були зазначені у Протоколі, який підписали всі присутні члени.

З обговорень випливає, що п. ІВАН МАРОЧКО несе відповідальність за постійне і багаторазове порушення таких положень Статуту СУР:

Ст. 8 буква а: не поважає положення Статуту, діючи систематично і з деструктивними наслідками проти законних цілей, для яких був заснований Союз, використовуючи його для досягнення власних амбіцій.

Ст. 8 буква б: нехтуючи рішеннями VII-го з'їзду СУР він постійно видає себе за лідера Союзу у своїх діях, що мають за мету паралізувати роботу органів, обраних демократично на основі Статуту.

Ст. 8 буква в: ініціює дії, які суперечать інтересам Союзу, з метою заблокувати всі види діяльності, що є життєвими для нашої громади, створюючи клімат невпевності і розбрату дискредитацією іміджу СУР перед іншими організаціями етнічних меншин та державними інституціями. Рада підкреслює, що ці дії є систематичними, безперервними і особливо підступними, єдиною і підлою ціллю яких є розкол Союзу для задоволення самолюбних амбіцій пана ІВАНА МАРОЧКА.

Всією своєю поведінкою п. ІВАН МАРОЧКО постійно перебував на позиції, яка несумісна із званням члена СУР, що є наслідком порушення положень ст. 9 букв б і в із Статуту Союзу.

В цій ворожій і зухвалій поведінці полягає вся діяльність п. ІВАНА МАРОЧКА, який повинен був би виконувати свої статутні обов'язки, серед яких періодичне звітування перед Радою для оцінення відповідальностей, які були йому доручені.

Нехтуючи керівними органами Союзу, обраними статутно, п. ІВАН МАРОЧКО не інформував Раду про свою діяльність як депутат українців Румунії, яка, зрештою, зводилася нідочого. І як голова Комісії з питань етики і спірних питань він ніколи не представляв її роботу, змусивши нинішню Раду позбавити його цієї відповідальності, а також діяльності депутата українців Румунії, яка, зрештою, стала як неіснуючою.

Внаслідок висновків, що впливають з обговорень на засіданні Ради, як і відсутність позитивної реакції з його боку, п. ІВАНА МАРОЧКА,

На основі передбачень ст. 10 Статуту Союзу українців Румунії, Рада Союзу українців Румунії одностайно

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Схвалює Інформування п. голови СУР МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО відносно дій п. ІВАНА МАРОЧКА, спрямованих проти Союзу українців Румунії і приймає його як документ Ради та додаток до даної постанови.

2. Оголошує п. ІВАНУ МАРОЧКУ санкцію, передбачену Ст. 10 Статуту, а саме – виключення з членства Союзу українців Румунії.

3. Уповноважує Виконавчу Президію виконати цю Постанову з наслідками, що впливають із неї.

4. Зобов'язує Виконавчу Президію вжити всі заходи для виправлення негативних наслідків розкольно-деструктивної діяльності п. ІВАНА МАРОЧКА з тим, щоб діяльність Союзу якнайшвидше ввійшла у нормалітет.

Члени ради СУР, присутні на засіданні сьогоднішньої Ради, – 12 березня 2016 р.:

Bohola' Mircea Miroslov Tautaru
Florvat Irina diuba
Lambot Jura
Spiraline Lidia Iy
Molbi Bogdan
Proista Mihai
Seracuca Danu' tu
Hihorene Victor
Herbil Ioan
Bucuito Karile
COLOTELO MIROSLAVA
Savciye Me
MARCIJE PINTER
PAENCUC VASCE
Pelutchi Miroslov
ROMANUC CHERONE LIVIU
Bucuito Stefan
Liber Ivan
Umeine Victor
Zandron Teresia

ЮВІЛЕЙНИЙ «БЕНКЕТ» ІДЕЙ

(Початок в н-р 3-4 2016 р.)

Захоплення професора Антофійчука питанням Біблія і українська література постало у відповідному контексті з відчутної потреби виявлення його природи. «Українська література, – відзначає Ігор Набитович, – як і кожна європейська література, формувалася під потужним впливом Святого Письма (...). У період російської комуністичної окупації України – до розвалу СРСР, дослідження української літератури в біблійних контекстах майже не розвивалося. Й лише із проголошенням незалежності України в материковому літературознавстві починається інтенсивне освоєння цієї проблеми»¹, чим, добавимо ми, українські науковці випереджують сучасних румунських, наприклад, бо і в останніх, правдоподібно, могло було б постати згуртоване зусилля дослідження даної тематики у румунській національно відмінній, але типологічно подібній художній літературі. А чернівецькі науковці, – підкреслює Володимир Антофійчук, – «одними з перших розпочали активну науково-дослідницьку роботу, спрямовану на вивчення особливостей функціонування біблійного сюжетно-образного матеріалу в художній творчості», і «саме з їхньої ініціативи та за підтримки НАН України в жовтні 1999 р. при Чернівецькому університеті створено науково-дослідний центр «Біблія і культура»², якого очолив професор, завідувач кафедри слов'янської філології та порівняльного літературознавства Анатолій Нямцу,

відомий своїми працями «Новый Завет и мировая литература» (1993), «Мир Нового Завета в литературе» (1998), «Идеи и образы Нового Завета в мировой литературе» (1999), «Основы теории традиционных сюжетов» (2003), «Иуда Искариот и другие...» (2004), що входять до загального числа 17 його монографій, в яких висвітлено теоретико-практичні аспекти функціонування традиційних структур у світовій літературі. На базі чернівецького міжнародного науково-дослідного центру двічі на рік виходить одноіменний журнал «Біблія і культура», який начислює досі 16 опублікованих випусків, що охоплюють наукові статті вчених з України, Румунії, Польщі, Чехії, Словаччини, Росії, Білорусі, Ізраїлю, Македонії та інших країн. Науковий журнал «Біблія і культура» став справжньою школою пострадянського літературознавства, оскільки відіграв важливу організаційно-мобілізуючу роль, заклав основи теорії функціонування біблійних тем, сюжетів та образів у художній літературі, продемонстрував, продовжує демонструвати це численними прикладними розвідками, відіграв, відіграє й зараз науково-методологічну роль в аналізі закономірностей функціонування біблійного матеріалу в художній літературі, створюючи таким чином належну перспективу розвитку українського літературознавства.

(Продовження на 6 стор.)

Іван РЕБОШАПКА

НЕ ЗАБУВАЙМО, ЩО НАСТАВ ВЕЛИКОДНІЙ ПІСТ

Незабаром будемо напочатку другого місяця квітня, а також посередині Великоднього посту. Він розпочався з місяця березня в понеділок 14-го числа, якраз в день пам'яті Преподобної мучениці Євдокії. Якщо знаходимося в цьому посту, це не означає, що нам потрібно весь час думати, або страхатися, що станеться з нами, бо тільки вимагається від нас провести цей період нашого життя так, як тому слід. В такому випадку ніхто не буде мати можливості спостерігати, що ми знаходимося в посту і постимо. Якраз те саме вимагає від нас Спаситель, наш Ісус Христос. Про все це ми зможемо зрозуміти лише тоді, коли прочитаємо слова Святого Славного всехвального апостола та євангеліста Матея (6, 16-18). Тут знаходимо прекрасну науку, а саме, як потрібно нам поводитися тоді, коли рішимося самохистно і добровільно, як потрібно, правильно постити. Як саме?: «Коли ж ви постите, не будьте сумні, як лицеміри, бо вони виснажують своє обличчя, щоб було видно людям, мовляв, вони постять... Істинно кажу вам: Вони вже мають свою нагороду. Ти ж, коли постиши, намасти свою голову й умий своє обличчя, щоб не показати людям, що ти постиши, а Отцеві твому, що перебуває в тайні, і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі».

Навіть, якщо розгортаємо сторінки Святого Письма Старого Завету, то знаходимо записано у пророка Ісаї (52, 7-8) так само, бо це та сама наука Божя у зв'язку з тим, як потрібно поводитися нам в той період, коли ми постимо. А для цього також хочу спогадати хочай два Біблійні стишки, а саме: «З голодним своїм хлібом поділитись, увести до хати бідних, безпритульних, побачивши голого, вдягнути його, від брата твого не ховатись. Тоді світло твоє засяє, як зірниця, загойться негайно твоя рана, спасіння твоє буде йти спереду тебе, а Господня слава – слідом з тобою».

Цікаво, інтересно також спогадати слова пророка Йойлі 2,12-13, через котрі закликає Господь Бог до себе народи, щоб звернулися як слід до Господа в пості щирим серцем, без того, щоб роздирали на собі свою одежу, признавали своє согрішення,

бо Він є благий і милосердний. А нарешті і в інших Біблійних стишках, де описується піст, знаходиться та сама наука у зв'язку з тим, як потрібно постити, а Господь Бог оцінює і любить всіх людей, які розуміють, як проситься правдиво постити.

На жаль, мушу спогадати, що деколи бувають і такі випадки, що християнин хоче показатися, як правильно він знає постити, і нерозумно починає і хвалиться, як він в цей період не споживає ні сир, ні масло, ні яйця, ні м'ясо.

Але на дорозі, або куди не повернеться, так іронічно починає і знає гризти та їсти непідходящими словами ближнього свого лише так, як він хоче і як знає.

Застосовуючи цю просто фарисейську поведінку до ближнього свого, він ніяким способом не може назватися правдивим віруючим християнином, а ще більше согрішає, а його нібито щирий та совісний пост немає ніякого значення, і точно не буде присмний ні перед Господом Богом. Будучи переконані, як християни, що необхідно для нашого як душевного, так і тілесного здоров'я постити, починаємо наводити собі приклади святих людей, що в різні періоди з свого життя присвятили постам і молитві. Тут можемо згадати пророка Мойсея, пророка Ілію, Іоана Хрестителя, а навіть самого Спасителя нашого Ісуса Христа. Тим більше і ми, християни, повинні провести цей сорокаденний період постом і молитвою, тому що Ісус Христос самоохотно і добровільно погодився постраждати і перетерпіти, а нарешті й віддати своє життя через велике страждання і смерть на хресті лише з тим, щоб ми отримали помиріння з Богом і здобули воскресіння та вічне життя в царстві небеснім.

Якраз тому ми покликані смиренно постити, а в той самий час просити і молити Бога, щоб Він подарував нам здоров'я, кріпості і сил, щоб неосуджено були достойними відсвятковувати і цього року на початку місяця травня світлий празник Воскресіння із мертвих Спасителя нашого Ісуса Христа.

Боже Нам допоможи!

Симона ЛЕВА

**«Доля народу нерозривно пов'язана з долею мови.
В свою чергу, мова народу є тим стиржнем,
на якому формується культурна
самобутність цього народу»**

Дагестанський професор, доктор філологічних наук, тюрколог **Н. ГАДЖИАХМЕДОВ**

Вже другий рік, як українська громада святкує Міжнародний день рідної мови при кафедрі слов'янських мов Клузького Університету імені Бабеша-Бойоя, відділу української мови та літератури та за фінансовою підтримкою Союз українців Румунії. «Мови – це важливо!» – цей вислів обрано ЮНЕСКО гаслом Міжнародного дня рідної мови, який відзначають 21 лютого. Ця все-світньо відома організація вважає, що поняття «мова» - це не лише засіб для спілкування, а також і культурна спадщина й вираз культурної ідентичності. Дагестанський професор, доктор філологічних наук, тюрколог Н. Гаджіахмедов сказав: «Доля народу нерозривно пов'язана з долею мови. В свою чергу, мова народу є тим стиржнем, на якому формується культурна самобутність цього народу». Не важко побачити, що саме у мові закодовує нація всю свою історію, багатовіковий досвід, здобутки культури, духовну самобутність. Тому збереження мови є нашим обов'язком і своєрідним внеском у збереження світової культурної спадщини.

Відкриваючи захід, у вступному слові голова Клузівської повітової організації СУР пан Іван Гербіль нагадав про походження та мету цього свята. А далі хором цієї організації було виконано державні гімни Румунії та України.

Першу доповідь на тему «Рідна мова як чинник збереження національної ідентичності» зачитала Світлана-Юліана Лавіца. Було нагадано: «Найголовніше, що відрізняє кожен народ від інших, – це мова». Давно вже доведено, що національна свідомість великою мірою формується через рідну мову й завдяки мові, бо вона (або мова наших предків) є найсуттєвішою і невід'ємнішою частиною етнічного, національного походження та самоідентифікації людини.

Широковідома думка, що наша українська мова – це криниця духовності і моралі,

дзеркало української душевності, доброти, щирості і менталітету. Автор наголосила, що українська мова належить до найбагатших мов світу. Багато зробили для її вдосконалення визнані представники народу,

освічені люди різних часів - письменники, вчені, видавці. Майже кожен з них висловив свою точку зору щодо ролі і значення рідної мови. Деякі з цих висловів було зачитано. Цікавими мені видалися слова Ліни Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирають мову». Автор доповіді згадала також, що, згідно з класифікацією ЮНЕСКО, українська мова за влучністю передачі образу, дії, за милозвучністю посідає третє місце у світі після французької та іранської.

Продовженням минулорічного виступу, приуроченого тій же тематиці, стала робота пані Каталін Балаш (Katalin Balazs), директора відділу слов'янських мов на кафедрі іноземних мов, на тему: «Лінгвістичні контакти – материнська мова, іноземна мова». Цього разу пані доктор лектор говорила про визначення термінів, проблематику і специфіку рідної мови та двомов-

ності. Корисною і новою було спростування поширених помилкових тверджень, які можна почути у випадках виховання дітей у двомовних сім'ях. В підсумках автор наголосила на важливості людського розвитку через пізнання мов: «Одномовна людина живе тільки в одній реальності... допоки не вивчить іншу мову».

Остання доповідь на тему: «Консервація рідної мови. Дослідження: українська громада у Великобританії» ознайомила присутніх з трьома міграційними хвилями українців у Великобританії та з проблемами кожної з цих хвиль у збереженні і передачі рідної мови і культури наступному поколінню. Автор роботи – декан факультету іноземних мов, пан Кіра, стверджує - існує недостатня кількість дослідницьких робіт на цю тему. Тому зробити якісь категоричні висновки, на жаль, поки що неможливо.

Незапланованим був виступ пана доктора лектора Івана Гербіля, де він зачитав розповідь, яка фокусується на унікальній здатності нашої мови, – можливість скласти невеличке оповідання, де усі слова починаються на одну і ту ж букву. Зачитане оповідання називається «Перший поцілунок»,

де всі слова починаються на букву «П». Оповіданнячко є простим, жартівливим, але, згодьтесь, унікальним. Раджу всім його знайти і прочитати.

Протягом заходу були зачитані молоддю вірші видатних українських класиків про рідну мову. Особливо приємно було почути вірш, написаний паном професором І. Арделяном, почесним членом Клузької повітової організації, чудової людини і цікавого творця.

На завершення слово взяв пан професор доктор І.М. Орос. У звичному йому стилі він висловив і аргументував власні погляди на деякі тези своїх молодших колег. Він також не забув підкреслити співучість, мелодійність української мови. Цьому безсумнівним підтвердженням став завершальний виступ молодіжного театру-аматора «Жар-птиця». Її члени не перестають нас дивувати своєю зростаючою майстерністю, репертуаром. Ніхто так, як вони, не здатен відчутти і передати український стиль, настрій. Цього разу декілька веселих, грайливих українських народних пісеньок у їх виконанні стали джерелом хорошого настрою на весь день.

Я помітила, що звичайні речі, як, наприклад, прослуховування давно відомої пісні, чи, ось, таке святкування, по-іншому відчувається, сприймається, коли перебуваєш на чужині. Саме про це мені зізналася студентка-першокурсниця, виходець з України, Олександра Монастиріу: «...як почула гімн України, то аж мурашки по шкірі пішли... А пісні, виконані молодіжною групою, – це просто щось надзвичайне, і несподівано так.. Не розраховувала на таку віртуозність. Я приємно вражена. Взагалі тут так приємно і легко... Ця зустріч, ну, просто, як ковток чистого повітря для мене. Особливо після здачі екзаменів!!!».

Міжнародний день рідної мови для більшості українців – це день повернення до історичної пам'яті, до національного, повернення до свого коріння. Та для тих українців, які живуть з тих чи інших причин за межами України, – це ще й один з тих днів, коли кожен з нас має змогу трохи поособливого відчутти себе частиною великого і прекрасного українського народу.

Ольга СЕНИШИН

БРОДИНА – БУКОВИНСЬКЕ СЕЛО (географічні, історичні та соціальні довідки)

(Закінчення. Поч. в н-р 23-24/ 2015 р.)

Вкінці XVIII ст. військова служба в Галіції була обов'язковою і тривала навіть і 23 р., в той же час, як в Молдові поселенці були звільнені від цього обов'язку між роками 1795 та 1850.

У зв'язку з релігійними причинами, то гуцули належали Греко-католицькій – уніятській церкві ще з 1595 р., а польські магнати, будучи римо-католиками, переслідували гуцулів і не дозволяли їм організувати власні церкви. Потрапляючи в Молдову, вони мали змогу організувати церкву і дотримуватись своєї віри.

Прибувши з Карпат Галіції, частина з гуцулів емігрувала по долині Черемошу аж до Висниці, але і по долині річки Путилівки аж до басейнів рік Сучава та Бистриця, вздовж вододілу, і оселилися в гірській смузі північно-західної Буковини. Вони прочистили лісові зони, перетворивши їх на пасовиська, брали в оренду галявини та сіножаті, що належали боярам чи монастирям.

Після 1848 р. гуцули, як і всі колоністи, були наділені землями.

Якщо перше засноване село теперішньої громади було Садів, заселене гуцулами, а найкращим доказом цього є ті 2 церкви, Греко-католицька (1762 р.) та Православна церква (біля 1900 р.), то село Фалків було засноване німцями, які переселилися з Богемії під час габзбурської імператриці Марії Терезії, і які побудували римо-католицьку церкву на свої кошти, а роботи виконали італійські майстри. Одиноким довідкою про її історію є той факт, що тут знаходиться хрест, побудований Едуардом Тілем в 1886 р., а на цвинтарі с. Фалків знаходяться понад 10 гробниць німецьких громадян з другої половини XIX ст.

Статистика з 1945 р. щодо населення ознайомлює нас, що з 2198 жителів громади, 1258 були українцями-рутенцями, включаючи гуцулів, тобто 57%, але вже на основі перепису з 2002 р., виходить, що з 3661 жителя, 3225 були румунами і тільки 408 гуцулів, тобто 11%.

Гуцули відрізняються від рутенців своєю фізіономією та релігією (будучи старого обряду), їх мова містить певне число романських понять, ноша і звичаї більше подібні до румунського населення, а коней, які для них були дуже цінні, особливо шанували. Тісний зв'язок між хазяїном і цією твариною призвів до надання їй назви «гуцул», можливо, від вислову «гуцкатися на коні». (Невже? – н.р.).

Маючи на увазі, що гуцульське населення, яке проживає в с. Бродина, як і те, що живе в с. Ульмі (Ілем) походить з тих самих місцевостей, розміщених по долині р. Путила (села Путила), Сергії, Селятин, Шипит і мають ті самі традиції і звичаї, які були подрібно описані в численних статтях, і не тільки, паном Юрієм Чигою з с. Нісініту, та особи, заінтересовані цими справами, точно довідалися.

Маючи на увазі, що с. Бродина є однією з розвинутих економічних одиниць сільського типу, то про справи на цю тему, про шкільництво

та про визнаних людей нашого села напишу, можливо, в наступних статтях.

На закінченні хочу сердечно подякувати пані вчительці Джорджеті Тіму, яка походить з української сім'ї, вона передавши мені значну частину інформації, що стала структурою даної статті.

Юрій КЕРА

ЮВІЛЕЙНИЙ «БЕНКЕТ» ІДЕЙ

(Продовження. Поч. у н-р 3-4/2016 р.)

Вповні правий Ігор Набитович, який відзначає, що «власне професор Володимир Антофійчук був одним із перших дослідників у сучасному українському літературознавстві, який розпочав освоєння перелогового простору проблеми взаємин української літератури та Біблії» (Цит. праця, с. 59). А вже ще до офіційного заснування 1999 р. чернівецького вузівського науково-дослідного центру «Біблія і культура» професор Антофійчук надрукував 1990, 1992, 1995, 1996, 1997 рр. ряд своїх перших наукових розвідок на дану тему³. «Ці перші дослідження біблійних мотивів та образної системи в українській поезії (від Романтизму до Модернізму та до сучасності), – відзначає Ігор Набитович, – показують, як формуються методологічні стратегії дослідника, як скрупульозно намагається він знайти найоптимальніші методологічні підходи до мистецького матеріалу» (Там само). У році заснування центру «Біблія і культура» (1999 р.) професор Антофійчук надрукував на дану тему окремі дві студії, що засвідчують глибше концептуальне її осмислення⁴. Згодом він поширює свої наукові пошуки, спрямовуючи їх у компаративістичне русло і намагається, – як підкреслює той же Набитович, – «побачити біблійну складову українського письменства в контексті європейських літератур»⁵. Вершиною й узагальнюючою формою підходу до питання традиції і новаторства у світовій літературі можна вважати спільну працю Володимира Антофійчука і Анатолія Нямцуб.

Особливо корисним для сучасного українського літературознавства є той факт, що професор Володимир Антофійчук спрямовує свої наукові пошуки на виявлення особливостей переосмислення, закономірностей трансформації біблійних сюжетів, образів, архетипів⁷, поширюючи цей науковий підхід осмислення творчості майже всіх українських видатних класичних письменників, включно і сучасних, менше досліджених під цим кутом зору. Підсумовуючим і, як вважає Набитович, «надзвичайно важливим»

дослідженням Володимиром Антофійчуком «художньої трансформації євангельської системи в українському письменстві» є його монографія «Євангельські образи в українській літературі ХХ століття» (Чернівці: Рута, 2000 р. – 335 с.). Цією працею та іншими розвідками він констатує постання в історії літератури шляхом трансформацій та переосмислень – «літературних євангелій», виявляє їх образну, семіотичну систему, доходячи цінного висновку, а саме того, що семіотико-семантичний код Біблії, її ідейно-естетична насаженість стала важливим фактором осмислення української історії, духових та духовних прагнень українців. Не можна не погодитися із загальним підсумовуючим висновком не раз цитованого досі Ігоря Набитовича, що своїми дотеперішніми дослідженнями «професор Володимир Антофійчук створив особливу цілісну як теоретико-літературознавчу, так і історико-літературну концепцію функціонування та трансформації тематично-образної системи Біблії в українському письменстві, заклав основи для широкого поля досліджень у цій галузі».

Своїми настільки високими науковими досягненнями професор Антофійчук ніяк не «замикається» в академічній «вежі». Навпаки, як зразковий вузівський викладач західного чи американського «крою» (де центрами наукової діяльності є якраз університети, а не, як у нас, академічні інститути, яких у них немає), уможливлене доступ зацікавлених, передусім учнівської та студентської молоді, до його здобутків, укладаючи надто корисні «інструменти», як, наприклад, Культурологія. Короткий термінологічний словник: Навчальний посібник (2002), Біблія на уроках літератури в середній школі: Посібник для вчителів та учнів (1993), Християнські ідеї та образи в творчості Лесі Українки: Навчальний посібник (2002), Новий Завіт в українській літературі ХХ століття: Методичні вказівки до спецкурсу (2003) і ін.

(Далі буде)

ІВАН ДЕРДА ПРИНІС СВІТЛО І ТЕПЛО В ДУШІ УКРАЇНЦІВ БУХАРЕСТУ

Добрий день, шановна редакціє часопису "ВІЛЬНЕ СЛОВО". Дотепер радість в моєму серці, що мав нагоду зустрітися з майстрами високо-духовного журналістського і поетичного Слова!!! На згадку висилаю пам'ятні ФОТО! З великою повагою до Вас, Ваш покірний слуга Іван Дерда! (Дякуємо, п. Дерда, щиросеречно дякуємо за Ваш із колективом небесний концерт! – І. Ковач).

*«Кобзар» Тараса Шевченка –
це Конституція Совісті людини XXI століття!!!
З повагою до людей – ваш Іван Дерда.*

*16 березня 2016 року, м. Бухарест
Напис на фотографіях*

вищих навчальних закладів, 2007 р.), «За знаком часу» (вокальний цикл на вірші Тамари Севернюк, 2008 р.).

Свою збірку «Невмируща моя Україна» автор подарував голові Союзу українців Румунії з присвятою: «Голові СУР панові Миколі-Мирославу Петрецькому. На знак великої поваги до керманіча української громади в Румунії, який робить, хоча й молоді, але дуже вагомими кроки, підсилені родинними зв'язками попередників предків своїх. Автор музики – Ваш Іван Дерда».

Ось такий він, наш друг Іван Дерда, яким ми пишаємось і гордимось!

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

Існують люди, зустрівши яких раз, вони залишаються назавжди у твоїй душі і серці милими, рідними і добрими друзями, саме такою людиною є відомий український співак, заслужений артист України, композитор і педагог Іван Дерда, який (вже в котрий раз?) прокладає калиновий місточок між Україною та Румунією, між українським і румунським народами, між українцями Румунії та їхньою материковою Україною. Теж саме він робив і робить для українців Канади, Польщі, Боснії, Молдови, Іспанії та інших країн.

Нещодавно, 16 березня 2016 ц.р., українці Бухаресту мали велику приємність і честь побувати на концерті, присвяченому 202-й річниці від дня народження Пророка українського народу Тараса Григоровича, на якому виступав Іван Дерда разом зі своєю дочкою Ярославою Дерда та Юлією Котлінською і Анатолією Лаврик. Перед концертом заслужений артист України відвідав приміщення Союзу українців Румунії, в якому знаходяться редакції сурівських часописів, поспілкувався з головою Союзу Миколою-Мирославом Петрецьким, з працівниками редакцій та головними редакторами, зокрема з головним редактором «Вільного слова», письменником Іваном Ковачем, вірші якого дуже подобаються славнозвісному композитору, і нас не здивує, якщо народиться пісня на слова Івана Ковача.

Хоча я вже писав про Івана Дерду, який називає мене своїм другом, про що заявив публічно на концерті (якщо передумає, в мене є запис), але я хочу додати ще кілька слів з «Біографічно-творчого портрету», написаного Остапом Савчуком до книжки автора «Невмируща моя Україна»:

«Іван Дерда – член Всеукраїнської музичної спілки з 1992 р. Відмінник освіти України з 1998 року. Кавалер канадського ордена «Лицарський хрест заслуги» (1999 р.), орденів «Христа Спасителя» (2000 р.), Архистратига Михаїла II ступеня (2002 р.), Князя Володимира III ступеня (2003 р.). За вагомих особистий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави нагороджений медаллю «Будівничий України» Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т.Шевченка (2003 р.). У 2004 році відзначений премією ім. І. Бажанського, тоді ж за значні досягнення в розвитку культури та мистецтва краю удостоївся літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича. У 2008 році був нагороджений знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення», найвищою нагородою Чернівецької обласної адміністрації – почесною відзнакою «Буковина», почесною відзнакою Чернівецької міської ради – медаллю «На славу Чернівців» за вагомих внесок у розвиток міста, його популяризацію в Україні і світі та з нагоди відзначення 600-річного ювілею від першої письмової згадки».

З 2002 року Іван Дерда – асистент, а з 2005 р. – доцент кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Іван Дерда – автор гімну Державного казначейства України (2008 р.) та автор п'ятьох вокальних збірок: «Невмируща моя Україна» (на слова В. Васкана, 2003 р.), «Колискова для матері» (на слова І. Бажанського, 2005 р.), «Дванадцять місяців» (вокальний цикл для дітей на слова В. Скавроника, 2005 р.), «Кредо» (рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів

У Ясах вшанували 202 річницю з дня народження ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

І знову Березень...

Як тільки природа пробуджується до весни, для українців, які живуть у Румунії (але це не було б правдиво, тому треба згадати усіх українців діаспори, хоча, можливо, не всюди настала весна, уже не кажучи про українців з України), приходить свято – День народження великого сина України, її генія і апостола Тараса Шевченка. Традиційно українці з Румунії від Сходу до Заходу, з Півдня до Півночі звертаються до постаті Великого Кобзаря, яка у своїй величчї була, є і залишається незрівнянною, невичерпною для людського подиву й осягнення. Він увійшов у літературу поетом, якого ми до того не мали: поетом для всіх, поетом народним, поетом гноблених, але нескорених українців. Як зазначають науковці, греків створив Гомер, римлян – Вергілій, а українців – Шевченко. Це аксіома: Україна – це Шевченко, Шевченко – це Україна. Не знайти у світі сили, що змогла б відділити їх одне від одного, вони – синоніми на всі часи й віки.

Почесними гостями заходів були: голова Союзу українців Румунії пан Микола Мирослав-Петрецький, радник Міністерства освіти Румунії пані Ельвіра Кодря, мер міста Чернівці пан Каспрук Олексій Павлович, представники Яської повітової ради пан Ромео Олтяну, пан Адріан Арделян, директор Яського повітового Центру по збереженню і просуванню традиційної культури, та пані Санда-Беатріс Бітере із Департаменту міжнародних зв'язків, викладачі кафедри славистики Яського Університету «А. І. Куза», делегації філій меншин, які проживають в Ясах.

В урочистостях з нагоди вшанування українського Генія, Пророка Тараса Шевченка взяли участь також і митці з північної Буковини: Тріо бандуристи у складі солісток Мікрогуз Інна, Старік Івана, Курущак Ольга-Марія – керівники Мікрогуз Інна і Паніх Микола, та «Класичний квартет» у складі солістів Паніх Микола, Бондарчук Василь, Георгій Постевка: керівник Георгій Постевка.

В історії кожного народу серед її великих творців є люди, імена яких оповиті невмирущою любов'ю і славою. Таким іменем серед українців є Тарас Григорович Шевченко, чия безсмертна спадщина – одна з найбільших вершин людського духу.

Шевченко для всіх визначальних – архетипних - ситуацій України створив тексти, які стали канонічними. Маємо на увазі такі речі, як «жіноча доля», «нешчасне материнство», «розірване кохання», «кривда і помста» - от ці всі найголовніші речі, з яких складалося життя кожного, хочби на сердечному, знову ж таки, на емоційному рівні.

Титанічний образ поета, його надзвичайна доля приваблювали і приваблюють майстрів пера. Щорічно поповнюється поетична Шевченкіана СУР: майже кожна повітова та муніципальна організація вважає це своїм вищим обов'язком – за покликом душі і серця вшанувати Т. Г. Шевченка. Не винятком є і наша Яська організація СУР.

Яська муніципальна організація Союзу українців Румунії 20 березня у Домі Культури Студентів міста Яси відзначила 202 річницю від дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

Окрім чернівецької делегації, до урочистостей долучилися українці в складі Народно-фольклорного ансамблю «Вишиванка» Дитячої школи мистецтв з міста Тарація – керівник Маслюк Вера. Гості з Чернівців, а також з міста Тарації, зробили присутнім творчі подарунки – українські народні пісні, популярні хіти і твори на слова Тараса Шевченка. Вони презентували українське вокальне мистецтво, яке безпосередньо пов'язане із творчістю Кобзаря.

Високопрофесійну програму представили наші гості з Марамороської повітової організації СУР – мішаний хор «Ронянські Голоси» – керівник Джета Петрецька та вокально-інструментальний гурт «Червона Калина» – керівник Мирослав Петрецький.

Цікаву музично-хореографічну програму представили також і представники Ботошанської повітової організації Союзу українців Румунії.

(Продовження на 9 стор.)

Голова Яської муніципальної організації СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

У Ясах вшанували 202 річницю з дня народження ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

І знову Березень...

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

Музичними і танцювальними номерами гостей привітали колективи Яської повітової організації СУР: Вокально-інструментальний ансамбль «Буковинка» – керівник проф. Ілля Горovej, Танцювальний гурток «Веселка» – керівник проф. Родіка Фаліштяну, Гурток класичної музики у складі проф. Іллі Горovej, проф. Гавриша Василя, студента Теофіла Кіріляну: керівник проф. Ілля Горovej, а також талановиті студенти з України: Попушой Вікторія, Кіструй Валентина, Потлог Сергій, що навчаються у Ясах, які проникливо читали твори Тараса Шевченка та інших поетів українською та румунською мовами, що зворушило слухачів.

З-між солістів, яких публіка зустрічала з бурхливими, тривалими оплесками, назвемо виконавців: Скутелніку Василь, Петрецький Мирослав, Потлог Сергій, Тарацану Александру, а також молодих солістів ансамблю «Вишиванка».

Присутні на заході мали нагоду відвідати виставку книг і газет, які видає СУР, та писанок й інші матеріали до цього свята.

Під час перебування у м. Ясах наші гості з м. Таращі мали нагоду відвідати деякі репрезентативні пам'ятники міста Яси.

Думаю, що в майбутньому Свято Шевченка стане детальнішим, локальним, щоб про нього згадували не тільки на день народження поета. Щоб події не обмежувалися ритуальними засіданнями десь у якомусь палаці, чи в обласних театрах, а щоб воно більше нагадувало, скажімо, всі сторони його життя і творчості, тобто, щоб вони йшли до людей і у дрібних групах. Хай буде читання шевченківське, де б зібралося двадцятьо людей, але своїх, тих, які цього справді бажають, які щиро потребують знати Шевченка. Але про Шевченка можна говорити і з нагоди святкування Міжнародного дня рідної мови, Міжнародного дня пам'ятників та

історичних місць, Міжнародного дня поезії, Всесвітнього дня книги і авторського права, а список можна продовжити.

Також дуже сумно, що постать Шевченка зовсім не використовується у теперішньому кінематографі, навіть українському, тим більше у наших румунських кінематографах, де я ще з свого дитинства не бачив українських фільмів. З образу Шевченка, насправді, можна вибрати сюжети на кільканадцять кінофільмів чи програм, насправді сучасних і цікавих.

І, на кінець, не треба забувати, що ми організуємо заходи не тільки для нас, українців, але і для більшості, з якою ми живемо поруч, маю на увазі румунське населення, яке хоче знати про історичні та нинішні реалії українців з Румунії, і не тільки. Над цим ще нам необхідно попрацювати!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – СЕРЕД БАНАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

В Україні і українській діаспорі місяць березень є місяцем нашого генія Тараса Шевченка. В місті Лугожі (п. Тіміш) 4-го березня 2016 р. банатські українці всіма святкували унікальну подію, низько вклонилися Прометею незгасних думки і духу, який прибув проживати і в Банаті, поки людство буде на землі.

Свято відбулося за такою програмою: в храмі – молебень, унікальна програма для української банатської спільноти, урочисте відкриття і освячення бюсту Великого Кобзаря в парку біля Свято-Володимирського Собору. Пачавши з 9-ої години, численний собор священників, на чолі з вікарієм Іваном Піцурою, відправили Божу службу.

Головні організатори події: голова СУР пан Микола-Мирослав Петрецький і голова Тіміської організації СУР пан Юра Глеба; допомагали голова сурівської організації м. Лугож п. Іван Ковач і українська церква в особі протоієрея отця Іллі Албічука.

Була присутня численна громада українців і румунів м. Лугожу – учні, учителі всіх шкіл, в котрих викладається українська мова. З України, зокрема, – мер міста Чернівці п. О. Каспрук, делегати повітової ради Тімішу, перший заступник і радник в питаннях меншин, делегати мерії м. Лугожу на чолі з мером проф. Франціском Болдя, голова Бухарестської організації СУР п. Ярослава Коломито, делегати організації СУР Караш-Северіну на чолі з головою п. Іваном Лібером, делегати організації повіту Арад, голова Г. Міколайчук, делегати всіх сурівських організацій Тіміського повіту, а з боку болгарської меншини журналістка Ніколета Чокані.

Було радісно привітати нашого поета Юрія Павліша, який прочитав вірш, присвячений Шевченку.

Після відкриття бюсту пролунали гімни Румунії і України, виконані місцевою фанфарою. Відбулося і освячення бюсту.

Молитви, релігійні пісні глибоко зворушили глядачів. Прозвучали пісні на слова Шевченка «Думи мої» і «Реве та стогне Дніпр широкий».

Після цього моменту були запрошені високоповажні гості до вітальних слів. Перед присутніми виступив радник-посланник Посольства України в Румунії п. Теофіл Рендюк, який, привітавши всіх, низько вклонився перед бюстом Кобзаря, коротко згадав про кроки життя Шевченка.

Після всієї церемонії делегати поставили біля бюсту вінки квітів, прозвучали пісні, а учні Національного Коледжу ім. Юлії Хаждеу з української секції в гарних українських костюмах поклали вінки і квіти до погруддя Шевченка, а також і учні із сіл Шука, Петроса-Маре, всіма одягнені святково, прочитали вірші Шевченка. В своїх промовах делегати віддали честь і шану генію українського народу.

У той дощовий день пролилися на бюст всі сльози українського генія, так, як і горе народу, яке вилилось в його поезіях, оскільки банатські українці пом'янули «незлим, тихим словом» того, котрий так сильно любив Україну і боровся за її долю.

Можемо сказати, що благословен був той день і час, коли у нашому Банаті появився монумент Шевченка.

Дух його буде вічно живий, ніколи не згасне. Як охоронець і сторож наших українців він стоїть в парку біля українського Храму, стоїть на постаменті, схиливши в задумі голову та думаючи про майбутнє свого народу. Сердечна подяка і багато здоров'я проводу СУР, тим, котрі задумали підняти у нашому краї незрівнянної краси пам'ятник.

Після всіх моментів біля пам'ятника відбувся концерт, присвячений Шевченку.

Хор «Шовкова трава» виконав ряд пісень, так само учні декламували вірші.

Анна БЕРЕГІЙ

ЗНОВУ НАШІ САМОДІЯЛЬНІ АРТИСТИ РУШИЛИ В ДОРОГУ

Після деякої перерви щодо художньо-культурних заходів карашсеверінські колективи розпочали новий розмах своїх виступів на різних сценах свого повіту.

Так, у неділю, 28-го лютого ц.р., в селі Зоріле, що належить до Копашильської комуни Карашсеверінського повіту, відбулася художньо-культурна подія, маючи на увазі історію цього села, яке було одним із тих п'ятьох сіл, які вперше появилися 1900 року в Банаті, було створене й село Зоріле, яке існує і тепер, маючи українське компактне населення.

Подія почалася піснею, присвяченою Союзу українців Румунії «Живи, українська родино!», а після цього син села проф. Михайло Бобик представив аудиторії

історію села. Дуже цікавим було для одних глядачів-слухачів, тому що вони не читали «Монографію села Зоріле» тоді, коли вона вперше вийшла в світ, Іллі Лазаря. Одні із глядачів були свідомими щодо монографії у дійсності, тому що село стає все менше і менше, беручи до уваги місця праці, які знаходяться на відстані сотні кілометрів від рідного дому.

Після представлення деяких питань про село Зоріле художні колективи почали свою пісенну і танцювальну програму.

Першим виступив вокальний гурт, який вибрав із своєї «торби» кілька пісень. Тут зазвучала двоголосо «Ой у лузі калина стояла», де в ролі солістки Оля Горчинська (Сімеску) своїм неабияким голосом зачарувала аудиторію. Треба підкреслити,

що це не перше Оленине завдання, беручи до уваги, що вона іще ученицею Копашильської школи взяла на себе солістські завдання і успішно виконувала їх, не раз задовольняючи слухачів на концертах у сільському будинку культури або на сцені будинку культури села Марга, де щорічно відбувався дитячий і молодіжний фестиваль імені Тімотея Поповича. Інша пісня, яка зачарувала слухачів, – це «Ой там на толочку, на базарі», пісня, яка виражає продаж чоловіків жінками, але переконання – негативне, бо чоловік дуже «корисний в господарстві», як виражає пісня...

(Продовження на 11 стор.)

Іван ЛІБЕР

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

(Продовження з 3-4 н-ра 2016 р.)

Меморандум складається з п'яти розділів та є багатоплановим за своїм змістом. Перший відображає взаємовідносини між Військом Запорізьким та королем Швеції в умовах їхнього перебування в Бендерах, а саме - готовність української «...нації й Війська Запорозького» визнати протекторат «святого Королівського Маєстату Швеції, свого найласкавішого пана, що раз назавжди прийняв цей нарід і Військо Запорозьке в оборону, охорону, опіку й захист...». Розділ також вміщує прохання народу і Війська до короля «ніколи не покидати цього народу, зкермувати й спрямувати нашу батьківщину... і зарадити нашій руїні та скрутному військовому положенню».

Другий розділ Меморандуму є найбільш повним, а за змістом порушених питань ділиться на дві частини. Насамперед, у ньому висловлювалось настійливе бажання обрати нового гетьмана. Козацтво зверталось з проханням «визначити якусь особу з королівського боку для виконання цієї повинності, оповістити запорозькому війську вільний вибір нового гетьмана й призначити час і місце вибору». Переважна ж його частина присвячена необхідності врегулювання майного конфлікту між козацькою старшиною та А. Войнаровським. Так, згідно з вимогами авторів Меморандуму племінник І. Мазепи мав повернути ще до виборів нового гетьмана «всі гетьманські клейноди і наші привілеї та весь скарб в цілості, що лишився по смерті ясновельможного гетьмана Мазепи, зокрема, золото, срібло, дорогі камені, перли, висаджені дорогим камінням списи, соболі, папери й інше знадіб'я запорозькому війську». На їх думку, А. Войнаровський «несправедливо й незаслужено присвоює собі право мати все те, що належить... до всього Війська», на що він не мав би право, навіть якщо й був

Запорізький козак XVIII століття.

сином гетьмана. Спадкоємці гетьмана можуть отримати лише якусь частку згідно з «прилюдної ухвали запорозького війська». Далі було вираховано, які скарби і звідки вивіз І. Мазепа до Бендер. «Знаємо добре, що всі скарби попередніх запорозьких гетьманів – Брюховецького, Многогрішного, Самойловича й синів його: Семена, Юрка та Якова – й дуже багатьох українських монастирів і церков, знищених турецькою зброєю на цьому боці Дніпра, і гроші, зібрані за стільки довгих років із усієї України до Військового скарбу, попали в руки ясновельможного гетьмана Мазепи, в його розпорядження, під його опіку й охорону... Знаємо добре, що не пропало ніщо із золота й дорогих каменів, а все те цілісіньке привіз ясновельможний гетьман з собою до Бендер». Тому автори Меморандуму задаються питанням: «...З яких причин п. Войнаровський, усупереч нашим законам, присвоює собі право заволодіти рештою скарбу Війська Запорізького, який лишився по смерті ясновельможного гетьмана Мазепи та який він посів по стількох запорозьких гетьманах. Чому він горить недозвільною жадобою незаконного наслідства тих дібр, які всяким правом належать до розпорядження запорозького війська?».

І самі знаходять відповідь і пропонують її для орієнтації короля: «У своїй жадобі він важиться захоплювати добра їх і Війська Запорізького та задумав видати їх, покинувши нашу батьківщину, на закупівлю нерухомого добра у Польщі й там бажає далі жити приватно, щоб мати собі користь, а нас нарадити на військову шкоду».

(Далі буде)

Теодор РЕНДЮК,
доктор історичних наук (Україна)

ЗНОВУ НАШІ САМОДІЯЛЬНІ АРТИСТИ РУШИЛИ В ДОРОГУ

(Закінчення. Поч. на 10 стор.)

Слідували пісні і танці, виконані художніми колективами села Корнуцел. Можна було побачити тільки молодих самодіяльних артистів, які своїм ставленням до виконання ролі на сцені приносять задоволення глядачам. Пісня «Ой чорна я си, чорна» виражена так, що глядач таки заглядає уважно на сцену – чи та співачка чорна, чи, може, лише це виражають слова пісні.

Молоді дівчата, гарненько одягнені у народні костюми, виконуючи гарні українські пісні, принесли задоволення, яке було віддячене не лише гарячими оплесками, але й подальшими оцінками після концерту.

Приємне враження з концерту створив танцювальний гурт, який під строгим навчанням і керівництвом проф. Михайла Бобика прекрасно виконав український танець, а це викликало задоволення глядачів, які забажали, щоб танець повторився.

На закінченні концерту мішаний хор Карашсеверинської організації СУР, приємна надія української пісні Гірського Банату, виконав низку українських пісень, які приємно вплинули на серця слухачів-

глядачів. Пісні, оригінальні, чи обробки, гарно виконані, осталися надовго у пам'яті глядачів. Пісня «Ой, дубе зелененький, буду тя рубати» була виконана разом із публікою, тому що це радість і біль кожного «зорілянина» від дитинства і аж до смерті. Почувши цю пісню, кожен відчував себе вдома, хоча він, може, у робочий день працює десь далеко від своєї хати, від своєї сім'ї. Тому ще під час виконання пісні публіка сильно аплодувала.

Хор продовжував свою місію, черпаючи із своєї «торбини» різні пісні. Щоби не забути народний мелос, хор проспівав копашельську сюїту «Тече вода з-за города». В цій сюїті охоплено кілька мелодій, гармонічно пов'язаних між собою і виражаючи зміст, народжений в народі. Для колориту виконання різних частин пісні поділено і чоловічим голосам, і жіночим, по відношенню до пісенного змісту.

Високо оцінена була пісня «Ой Дунаю, Дунайчику», одна із перлин Рушанського пісенного репертуару, виконана сином чарівного села Рускова, що на Мараморощині, професором Петром Кимпяну, знаходить собі місце на кожному концерті як

улюблена пісня глядачів, а особливо членів відомого вже у всій країні хору «Голос українців».

Гарно зодягнені, всі члени хору акуратно виконали всі пісні, мали на сцені приємне ставлення до кожної дрібнички пісень, ставили колектив на високий художній рівень, подаючи надії на подальше майбуття української культури в південнозахідній частині Румунії. Високий художній рівень самодіяльних артистів Гірського Банату приводить істориків та інших українців високого рівня культури уявно повернутися до початку ХХ-го століття, коли переселилися перші закарпатські українці у ці краї.

Концерт закінчився, а публіка мовби іще хотіла щось послухати, а тому було чути і таке: «Коли ще прийдете до нас?».

Негайно потрібно підкреслити, що вигляд усіх художніх колективів на сцені відповідний усім вимогам, а це завдячується, звичайно, керівництву Союзу українців Румунії і художнім артистам, які допомагають здійснити такі гарні умови виступів.

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує й терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ МАРІЯ ЧІНАР-ЖІГА

Народилася п. Марія 4 травня 1979 р. у місті Вішеу де Сус – Мараморощина. Її сім'я жила у великому українському селі Кривий (рум. назва Репедя), Марамороський повіт. Батьки Параска та Василь виховали в сім'ї восьмеро дітей: Віоріку, Василя, Іяну, Євдокію, Михайла, Сімону та Марію.

Пані Марія закінчила I-VIII класи у рідному селі, а Теоретичний Ліцей ім. Богдана Воде в класі філології, отримавши Диплом бакалавра, випускника.

Опісля поступила в університет «Бабеш-Бойой», що в місті Клуж-Напока, секція: румунська журналістика – між роками 1999-2003 – із найвищою оцінкою – 10.

У періоді липня-серпня 2010 р. отримує грамоту тренера CNFPA Kaizer Training et Consulting – грудня 2010 р. – грамоту менеджера проекту ant. CNFPA – Університет «Бабеш-Бойой», Факультет Театру й Телебачення, – вересень 2015 р.

Підготовчі курси: «Celebrarea diversitatii prin arte» – (II-UI - 2006); «Training de leadership» – січень 2007 р.; «The impact of circuit communication and media technologies on society» – травень 2001 р. (Викладач – університетський проф. Коралес Бурх – Нью-Йорк).

Брала участь також у численних проектах «Румунія – Україна».

Менеджерські курси: Грудень – 2004 – січень 2011 рр. – член: «Consiliul Director al Asociatiei de Dezvoltare Locală «Ivan Krevan» – Maramureș; Липень 2003 – листопад 2006 рр. – менеджер «Habitat of Humanity» – Cluj; Травень – серпень 2005 р. – coordonator comunicare și PR – в рамках проекту «Fii activ!»; Листопад 2006 – лютий 2008 рр. – Director imagine si dezvoltare resurse – Habitat of Humanity» – Cluj. Вересень – грудень 2008 рр. – coordonator comunicare – у рамках проекту «Економічно-соціального розвитку області Долини Рускови – Рахів»; Квітень – 2008 – директор – Comunicare si dezvoltare resurse»; Березень – 2008 – травень 2011 – PR manager Impact Developer-Contractor; Травень – 2010 – координатор групи кіно знімання; Березень – червень – 2010 – координатор PR проекту «Lansare mobil Artium Center – Arad»; Червень – жовтень – координатор «Фестивалю мистецтв мультикультуралізму»; Грудень – 2015 – продюсер спектаклю «Гармонія Різноманіття» з нагоди 25 роковин від заснування редакції меншин TVR-Клуж-Напока.

Премії за проекти, в яких брала участь: 2007 – «Найкращий звіт праці, представлений ONG»; 2007 – «Proiectul de voluntariat al anului» – «Sărbătoarea Integrării. Casa Terapiei Rombașu» – O casă pentru Europa! – дім збудований за 9 днів.

КРОКИ ПРОФЕСІЇ: Вересень 1997-1999 – викладач румунської мови та літератури у школі Н-р 1 - Кривий – Мараморощина; Листопад 1999 – вересень 2001 рр. – Інтерв'ююючий оператор; Жовтень 2001 – травень 2002 рр. – Співучасник передачі соціального характеру «Люди та їхні проблеми»; Листопад 2002 – червень 2003 рр. – executiv assistant Habitat for Humanity; Липень 2003 – листопад 2006 рр. – менеджер зі спілкування; Березень 2008 – квітень 2009 рр. – проект в рамках партнерства між Мерією і місцевою радою Клуж-Напока; Березень – червень 2011 – координатор проекту «Lansare mall Arum-Center Arad»; Жовтень 2008 – листопад 2011 працівник в редакції меншин – TVR Cluj; Грудень 2011 і по сьогодні – журналіст TV в рамках редакції для меншин – модератор, перекладач, телепродюсер.

Представляє передачу про українську меншину по Культурному телебаченню у рамках програми: «Всі разом – українці». Це перша самостійна передача про українців Румунії, яка передається протягом 20 хвилин та тижнева передача – протягом 90 хвилин: бесіди, інтерв'ю в прямій ефірі про національні меншини, які проживають у Трансільванії та про міжкультуралізм та мультикультуралізм.

Пані Марія – журналіст із багатим професійним досвідом. Вона видала велике число спеціальних передач про різні події, як: Парламентські вибори в Україні, Міжкультурний Фестиваль «PROEtnica», спеціальні випуски з нагоди таких християнських свят, як: Різдво, Великдень, передачі про різні звичаї та обряди нашої меншини.

Переїздила всю Мараморощину, і не тільки, щоб представити глядачам місцевості та їхніх жителів, відкривала нові цікаві дані, щоб порадувати телеглядачів міжкультурним багатством цієї частини нашої країни.

Побувала майже у всіх селах Мараморощини. Так, лужанські жіноча та чоловіча групи бачили себе по телебаченню.

Побувала на святі «25 років від заснування СУР» у місті Сігеті, а також на VII-му Конгресі СУР – теж у Сігеті, та в багатьох інших місцевостях.

Багато наших українців виступали по TV Клуж з своїм професійним хистом та з великою любов'ю до своєї праці.

Передачі про меншини заохочували її працювати ще краще, представляти їх на високому рівні. Завдяки українським передачам вона зрозуміла, що перед нею лежить серйозне завдання: завдання розвивати, збагачувати наш скарб, нашу українську мову, нашу ідентичність, наші звичаї, обряди.

Тут, у нашій країні, українська меншина посідає третє місце за числом її жителів.

Вона бажає, щоб більше різних меншин із культурними здобутками співпрацювали із українською меншиною і щоб боролися за збереження та розвиток ідентичності й наших культур.

(Продовження на 13 стор.)
Марія ЧУБІКА

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

• Першого заступника голови СУР, голову Ботошанської організації СУР, викладача фізкультури, с. Рогожешти Ботошанського повіту п. **Віктора СИМЧУКА** – (2 березня 1956 р.). Активного працівника на українській ниві. За старанням п. Віктора було закуплено СУР будинок в с. Рогожешти, Ботошанський повіт, для повітової організації. Займав посади примаря від української меншини та директора школи. Вітаємо з нагоди сповнення гарної дати -60 років і бажаємо сили праці та Многих Літ!

• Заслуженого викладача української мови і літератури в єдиному до 1989 р. українському відділенні при Сігетському ліцеї, автора українських підручників п. **Юлію ГРІНЬ-АРДЕЛЯН** – (6 березня 1939 р.). Уродженцю українського марамороського села Луга над Тисою, де і закінчила початкову школу. Слідували лицейні роки в м. Сігеті, які були головними щодо українського виховання, крім родинного, – Українського педагогічного ліцею, де була нагода пізнати інших українців, прибувших сюди зі всіх куточків Румунії. А опісля – гарні студентські роки в столиці Румунії Бухаресті, де успішно закінчила українське відділення Бухарестського Університету. Опісля – призначення до рідного Сігету викладачем української мови. Неодна генерація завдячує п. Юлії Грінь своє виховання.

• Відомого добруджанського фольклориста та етнографа, автора книг, члена Спілки письменників Румунії, співзасновника Добруджанської філії СУР і першого її голову, випускника Сігетської української педагогічної школи та українського відділення Бухарестського університету, викладача п. **Вергілія РІЦЬКА** – 6 березня 1937 р. Чи не єдиного дописувача до Сурівських часописів з Добруджанського краю.

• Заступника голови СУР, голову Клузької організації СУР, голову Видавничої комісії СУР, члена Асоціації славістів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна», лектора-доктора українського відділення Клузького університету ім. Бабеша-Бойоя п. **Івана ГЕРБІЛЯ** – (9 березня 1975 р.). Народився ювіляр у с. Верхня Рівна, що на Мараморощині, де і закінчив восьмирічку. Слідував лицей ім. Міхая Емінеску в м. Бая Маре та Факультет Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя – відділення російської та норвезької мов. Автора Українсько-румунського розмовника, редактора збірників на лінгвістичні теми. Активно і віддано сприяє діяльності Клузької організації СУР, об'єднуючи студентів-українців Клужу в діяльність СУР.

• Збирача гуцульського фольклору, етнографа, автора книг на цю тему, дописувача до українських видань СУР, голову місцевої організації українського с. Ульма Сучавського повіту СУР п. **Юрія ЧИГУ** – (14 березня 1946 р.). Уродженця Буковини, випускника Сігетської української педагогічної школи, де мав нагоду познайомитись і подружити з українцями цілої Румунії, які тут вчилися, ціле своє життя присвятивши вихованню неодної генерації дітей рідного села. На Многая Літ! – з нагоди сповнення 70 років!

• Голову Тіміської організації СУР, банатського українця організатора багатьох культурно-виховних заходів п. **Юрія ГЛЕБУ** – (15 березня 1954 р.). За фінансуванням Союзу українців Румунії було поставлено бюст Т. Шевченку в м. Лугожі! Вітаємо!

• Відомого українського марамороського поета, уродженця с. Копашиль Карашсеверінського повіту, учителя, автора багатьох збірок, члена Спілки письменників Румунії п. **Юрія ПАВЛІША** – (19 березня 1939 р.). Випускник Сігетської української педагогічної школи. Був призначений у с. Русь-Поляна, Мараморощина, працюючи учителем. Виховав неодну генерацію в душі любові до свого рідного, керуючи успішно навіть і Полянським хором. Минулого року нагороджений Премією Спілки Письменників Румунії за збірку поезій «Через поле, через яр йшла лисиця на базар».

• Бухгалтера Бухарестської центральної організації СУР панну **Ларису КОПОЩУК** – (24 березня 1986 р.), уродженцю с. Верхня Рівна, Мараморощина, випускницю Баямарського ліцею ім. Георге Шінкая та Бухарестської Академії Економічних Студій. З нагоди сповнення гарної дати – 30 років бажаємо їй успіхів, радості, любові, щастя та На Многая Літ! Хай мрії збуваються!!

• Лектора-доктора при українському відділенні Факультету Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя, члена СУР, члена Асоціації Славістів Румунії та Культурологічної асоціації «Румунія-Україна» п. **Михаслу ГЕРБІЛЬ** (дівоче прізвище – Семенюк) – (25 березня 1977 р.), уродженцю українського с. Верхня Рівна, що на Мараморощині, де закінчила початкову школу. Слідували Сігетський педагогічний лицей та Клузький Університет ім. Бабеша-Бойоя, секція російська-румунська. Активно працює на українській ниві та разом з чоловіком успішно об'єднує навколо СУР студентів клузьких факультетів.

• Голову Верхньорівнянської місцевої організації СУР Мараморощини, професора математики, довгі роки диригента Верхньорівнянського хору, доброго і щирого українця п. **Елека ОПРІШАНА** – 29 березня 1943 р. Народився і виріс ювіляр на Мараморощині, де і закінчив початкову школу; послідували – Українська Сігетська педагогічна школа та Баямарський інститут математики. Все своє життя працював на освітянській ниві, виховавши цілі покоління верхньорівнянських учнів.

• Співзасновника СУР, відомого українського поета, прозаїка, працівника видавництва нацменшин (до 1989 р.) «Критеріон», члена Спілок письменників Румунії та України, удостоєного двох премій Спілки письменників Румунії, головного редактора дитячого журналу «Дзвоник» СУР, уродженця марамороського села Луг над Тисою п. **Миколу КОРСЮКА** – (30 березня 1950 р.).

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

НАША СУЧАСНИЦЯ – ПАНІ МАРІЯ ЧІНАР-ЖІҒА

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Пані Марія бере активну участь у різних гуманітарних заходах. Вона – член організації «Habitat Humaniti» – Клуж-Напока. Була нагороджена преміями за працю в ім'я цього ONG. Вона є координатором різних проектів та зустрічей українських меншин.

А ще у неї – сім'я: муж Резван та донечка Дарія, якій 9 травня виповниться 7 років.

Дарія дуже любить свою маму і вже знає радіти разом із батьком маминим успіхам.

Я бажаю пані Марії міцного здоров'я, сімейного тепла, радості від донечки і надалі цікавих передач, завдяки яким надаватиме однакову увагу розвитку нашої культури та ідентичності.

А ще – міжкультурної та мультикультурної співпраці із іншими меншинами.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

З нагоди відзначення 160-річчя від дня народження і 100-річчя від дня смерті великого українського поета, прозаїка, публіциста, перекладача, вченого, громадського й політичного діяча Івана Франка 2016 рік проголошено роком Івана Франка!

Іван ФРАНКО

Мурко й Бурко

(Казка)

– Був собі в одного господаря Кіт Мурко, а у другого Пес Бурко. Хоч то Пес і Кіт звичайно не люблять один другого, та Мурко з Бурком із самого малку були великі приятелі.

От одного разу, саме в жнива, коли всі з дому позабиралися в поле, бідний Мурко ходив голодний по подвір'ї і муркотів дуже жалібно. Рано господиня, вибираючися в поле, забула дати йому їсти – значить, прийдеться бідному терпіти аж до вечора. До лісу було далеко йти, у стрісі воробчиків не чути ніяких, що тут бідному Муркові на світі божім робити?

«Ей, – подумав він собі, – он там у сусіда на шпихлірі голуби водяться. Я колись лиш одним оком заглянув: у двох гніздах є молоді голуб'ята, такі ситі та гладкі, як подушечки. От би мені таке одно голуб'ятко в пригоді стало! Та ба, Бурко по подвір'ї ходить, шпихліра стереже. Хоч то ми з ним і приятелі, та я то добре знаю, що на шпихлір він мене не пустить. Нема що й говорити з ним про се. Зовсім собача вірність у нього!»

Але голод не тітка. Муркові чимраз гірше докучав порожній живіт, от він і почав міркувати, як би то здурити Бурка та спровадити його геть із подвір'я. При голоднім животі швидко думки йдуть до голови. От за малу хвилю мій Мурко біжить до Бурка, мов не знати з якою доброю новиною.

– Слухай, Бурцю, – кричить здалека. – Приношу тобі добру вістку. Ось, власне, тепер я сидів за селом на високій липі, – знаєш, там на роздорожжі коло хреста. Сиджу собі та чатую на воробчиків, коли бачу, а з сусіднього села біжить межею якийсь пес і несе в зубах ковбасу – та таку довжезну, що оба кінці геть поза ним землею волочаться. Приніс під липу, оглянувся довкола, чи не підглядає хто, живенько випорпав під коренем добру яму, запорпав ковбасу, ще й каменем на знак привалив та й побіг. От така-то благодать! Я ледве всидів на липі, так мені запах до носа вдарив. Та що з того, не міг я пожитися нею, бо камінь тяжкий та й глини, bestія, напорпав багато. То, може би, ти, братику...

Ще Мурко й не скінчив своє оповідання, коли Бурко зірвався на рівні ноги і, мов вихор, полетів за село під липу шукати ковбаси. Він, бідний, також не дуже до переситу надався, м'яса рідко й нюхав, а ковбаса хіба в сні часом йому приснилася. А тут на тобі, така ласка божа під липою закопана, ще й каменем привалена! Драпнув Бурко так, що аж закурілося за ним. А Муркові тільки того й треба було. Не тратячи ані хвили часу, він горі углом видряпався на шпихлір, вибрав собі котре найтовстіше голуб'ятко, вхопив його в зуби, загриз та й гайда з ним до своєї хати. Там він виліз на загату, положив голуб'ятко перед себе та почав хрупати, радісно муркотячи. Тим часом Бурко прибіг до липи, шукає, нюхає, порпає – нема ані каменя, ані глини, а ковбаси й духу не чути. Вертас, бідний, мов із лихого торгу додому та й біжить просто на Муркове обійстя, щоби пожалуватися приятелеві, пощо його здурив. Та, ставши за углом, він почув, як Мурко, облизуючися від крові з голуб'ятка, балакає сам до себе:

– Ото дурень той Бурко! Він десь тепер, певно, вганяє попід липу, язик висолопивши, та шукає ковбаси, а не знає, що я його голуб'ятком так славно пообідав!

Дряпнула Бурка по серці така фальшивість приятеля, завзявся відплатити йому. Усміхаючись, він підійшов до загати та й мовить:

– Ей, Мурку, Мурку! Ти гадаєш, що ти мене здурив, що я повірив твоїй байці про ту ковбасу? А я сидів за плотом і бачив, як ти з нашого шпихліра голуб'ятко взяв. Та пощо тобі від мене критися? Чому було не сказати просто? Хіба я приставлений голуб'ят пильнувати? Се не моя худоба. Я й сам був би не від того, щоб часом одно-друге схрупати. От хоч і зараз. Ану, ходи та подай ще й мені одно, а собі можеш і ще одно взяти.

Дуже втішився Мурко, чуючи таку мову, бо, звісно, злomu завжди радісно, коли пізнає, що й другий, кого він мав за чесного, такий самий злодій, як і він. І скочив Мурко з загати, щоби привітатися з Бурком, та сей в тій хвилі хап його за карк і роздер.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Дмитро ПАВЛИЧКО

Як курка навчилася мовчати

Знесла курочка яйце
І давай кричать про це.
— Куд-кудак, куд-кудак —
Знесла яйце, як ходак! *
За хвилину все село
Про оте яйце гуло.
Вчув і пес, що до яєць
Був великий ласунець.
Він узяв сковороду,
Кликнув друзів на ходу,
Мить — і вже з того яйця
Зроблена яєшниця.
Пси наїлись і навтіч.
Курка плакала всю ніч.
Вранці знов знесла яйце,
Та мовчала вже про це.

* Ходак — постіл (діал.).

19 березня – це день, коли прилітають лелеки

За народним повір'ям, лелеки приносять на своїх крилах холод і навіть сніг. Предки говорили «Лелеки прилетіли — на крилах снігу принесли».

З лелеками пов'язано багато легенд.

За однією з них:

Білий птах із чорною міткою був колись чоловіком на ім'я Бузько. У ті часи намножилося чимало гадюк, вужів, ящірок, комах. Божа Матір просила Всевишнього, щоб очистив землю і воду. Бог зібрав усю погань у мішок і доручив Бузькові віднести його і кинути в безодню, не озираючись. Але Бузько розв'язав мішок, і нечисть розповзлася по землі. За це Бог перетворив чоловіка на птаха і наказав: «Поки не збереш усіх плазунів, сарану та інших комах – не бути тобі людиною».

– Ми собі двоїчко...

Етимологія назв країн світу

(Продовження. Поч. у попередньому числі)

Б

Багами - від іспанського "Baía Mar" ("неглибоке море"). Іспанські конкістадори таким чином назвали острови за характеристикою води, яка їх оточує.

Бахрейн - від арабського "два моря". Тільки щодо яких морей тут мовиться, до цієї пори ведеться дискусія. Бахрейн знаходиться у затоці, оточеній арабською землею й Катарським півостровом, і деякі люди вважають, що "два моря" - це вода затоки з обох сторін острова. Деякі вважають, що у даному випадку йде посилання на положення острова Бахрейн у Перській затоці, розділеній "двома морями" від арабського берега на півдні й Ірану на півночі.

Бангладеш - із санскриту (бенгалі) *Bangla* - означає людей, що говорять на бенгалі, а *Desh* - "країна", таким чином, Бангладеш - країна, що говорить бенгальською. Країна раніше була частиною Індії і культура бенгалі охоплює велику територію Індії і Бангладешу.

Барбадос - був названий португальським дослідником Педро а Кампосом "Los Barbados", що означає "бородаті". Це було сказано про зовнішній вигляд фігових дерев острова.

Білорусь - "Біла Русь", у минулому Білорусія, "біла Росія". Ім'я було змінено після розпаду СРСР, щоб акцентувати, що Білорусь і Росія були і залишаються окремими країнами. Передбачається, що нова назва має незалежний корінь «русявий».

Бельгія - від назви кельтського племені *Belgae*. Можливо, надалі назва пішла від "Bolg" (протоіндоєвропейська група мов), що означає "сумка, утроба".

Беліз - від перекрученої іспанської вимови "Пітер Уелліс" - пірата, що створив перше поселення в Белізі в 1638 р.

Бенін - названий на честь старої однойменної Африканської імперії, на чий території сучасний Бенін і розташовується. Держава Бенін раніше називалася Дагомея від найчисельнішої етнічної групи.

Бутан - земля *Bhotia*. Жителі Тибету мігрували з Тибету в Бутан у X столітті. Загальний корінь "бод" – древня назва Тибету. Друга неофіційна назва - Друк-Юл, що означає "земля громового дракона", "земля грому" чи "земля дракона".

Бразилія - від однойменного дерева, яке, у свою чергу, було названо через червонуватий колір деревини, що нагадує кольором розпечене вугілля (португальською - *brasil*).

Британія - "розфарбована", натяк на первісних поселенців островів, що використовували фарбу і татування для прикраси тіл; може також походити від кельтської богині *Brigid*.

Болівія - на честь Симона Болівара (1783 - 1830), військового діяча, що вступив у боротьбу з іспанцями, і першого президента республіки (після визнання незалежності у 1824 році).

Боснія і Герцеговина - раніше країна складалася з двох окремих територій: велика північна частина була названа на честь ріки Босна, менша, південна, взяла своє ім'я від німецького дворянського титулу "герцог". Це звання було присуджено верховному воєводі території Стефану Вікчичу Імператором Фредеріком IV у 1448 році.

Ботсвана - названа на честь переважної етнічної групи країни, *Tswana*. Колишня назва – Бечуаналенд - походить від Бечуана, іншого написання "Ботсвана".

Болгарія - "країна племені, сформованого з багатьох племен". "Bulg" походить від турецького кореня, що означає "перемішаний".

Буркіна Фасо - "земля чесних людей". Раніше країна називалася Верхня Вольта від назв двох головних рік - Біла Вольта і Чорна Вольта, - джерела яких розташовані у Буркіна Фасо.

Бурунді - земля розмовляючих мовою рунді.

(Далі буде)

VII-й МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ «РУМУНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ» – САТУ МАРЕ (26-27.02.2016 р.)

26 -27 лютого 2016 р. в м. Сату Маре (Румунія) відбувся черговий VII Міжнародний Симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність». Його організаторами виступили Союз українців Румунії, Сатумарська повітова організація СУР у партнерстві з Повітовим музеєм Сату Маре, Ужгородським національним університетом, Арадським Західним університетом «Васіле Голдіш», Національним лісотехнічним університетом України (м. Львів), Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» (м. Чернівці).

Обговорюючи найрізноманітнішу тематику, в симпозіумі взяли участь відомі національні та міжнародні спеціалісти з двох країн, які надали події значний резонанс. Серія збірників, які публікуються після кожного симпозіуму, – результат робіт науковців, що вже стало традицією.

Завдяки співпраці між фахівцями України та Румунії, симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» став однією з найважливіших подій на порядку денному дослідників, що цікавляться культурною ареалу.

Представлені доповіді охопили широкий спектр проблем, які аналізують багатогранність співжиття в прикордонній зоні Верхньої Тиси та на інших територіях. Збірники статей – результат зустрічей, що окреслюють модель плідної співпраці фахівців двох країн - Румунії та України, а також є підґрунтям для взаємного ознайомлення та спільного внеску в різні сучасні наукові галузі.

Теми, висвітлені в статтях, порушують питання, що стосуються співіснування в

багатонаціональному регіоні, історії українських громад Румунії та відносин між ними, культури мови, релігійної самобутності, структури населення Марамуреша, Сату Маре, Угочі, Тульчі, Банату та ін. регіонів протягом всіх періодів історії та сучасності.

Співробітництво стало традиційним. Воно відіграє важливу роль у міжнародних зв'язках, заснованих на спільному знайомстві, що зафіксовано документами та дослідженнями, які можуть бути прикладом для міжкультурного етнічного діалогу, створюючи європейську картину культурної різноманітності.

Симпозіум був проведений на високому рівні як з боку організаторів, так і з боку гостей.

Висловлюю щире подяку організаторам та співучасникам нашого Симпозіуму:

– Голові Союзу українців Румунії Миколі-Мирославу Петрецькому, який доклав всі зусилля, завдяки чому симпозіум пройшов на найвищому рівні;

– Почесному Голові Союзу українців Румунії Бучуті Степану за активну співпрацю;

– Головам повітових організацій та членам Ради Союзу українців Румунії Мачоці Михайлу, Пасенчуку Василеві, Ліберу Іванові, Черненкові Дмитру, Трайсті Михайлові, Григорчуку Вікторові, Шендрою Терезі, Фартушник Доріні, Мішок Лучії та ін. за активну участь.

Ірина-Люба ГОРВАТ –
Голова Сатумарської повітової організації Союзу українців Румунії,
Генеральний секретар СУР

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

